

Який слід повинна залишити людина на землі?

Василь Сухомлинський

Старий майстер поставив кам'яний дім. Став збоку й милується ним. "Завтра в ньому поселяться люди", — з гордістю думав майстер.

А тут біля дому гуляв хлопчик. Він скочив на сходинку й залишив слід своєї маленької ніжки на ще не затверділому цементі.

— Навіщо ти псуєш мою роботу? — каже з докором майстер.

Хлопчик глянув на відбиток ноги, засміявся і втік.

Минуло багато літ. Хлопчик став дорослий.

Життя його склалося так, що він часто переїжджав з міста до міста, ніде довго не затримувався, ні до чого не прив'язувався — ні руками, ні душею.

Наспіла старість. Згадав старий чоловік своє рідне село на березі Дніпра. Захотілось йому побувати в рідному селі.

Приїхав старий чоловік на свою батьківщину. Зустрічається з людьми, називає своє прізвище, та всі знизують плечима, ніхто не пам'ятає такої людини.

— Що ж ти залишив після себе? — питає старого чоловіка один дідусь. — Чи є в тебе син або дочка?

— Немає у мені ні сина, ні дочки, — відповідає старий чоловік.

— Може, ти посадив дуба?

— Ні, не посадив я дуба...

— Може, ти виплекав поле?

— Ні, не виплекав я поля...

— Ну, то, виходить, ти пісню склав?

— Ні, і пісні я не склав.

— То хто ж ти такий? Що ж ти робив цілісіньке життя? — з подивом запитав дідусь.

Нічого не міг відповісти старий чоловік. Згадалась йому та мить, коли він залишив слід на сходинці. Пішов до того дому. Стоїть будинок, наче вчора його поставили, а на нижній сходинці — закам'янілий відбиток його маленької ніжки.

"От і все, що залишиться після мене на землі, — з гіркотою думає старий чоловік. — Але ж цього мало, дуже мало... Не так треба було жити!..."